



הכנסת

מרכז המחקר והמידע

טיפול הרשויות המקומיות בעסקים קטנים ובינוניים

מוגש לוועדת הפנים והגנת הסביבה

י"ח בטבת תשס"ז

8 בינואר 2007

כתיבה: אורי טל

אישור: הודיה קין, ראש צוות

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

מבוא

מסמך זה נכתב לקראת דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא "טיפול הרשויות המקומיות בעסקים קטנים ובינוניים". הדיון מתנהל לרגל יום העסקים הקטנים והבינוניים בכנסת.

המסמך מציג שני היבטים מרכזיים בטיפול הרשויות המקומיות בעסקים קטנים ובינוניים: רישוי עסקים וארנונה. כמו כן, מובאות דוגמאות לתוכניות מקומיות לעידוד עסקים אלו.

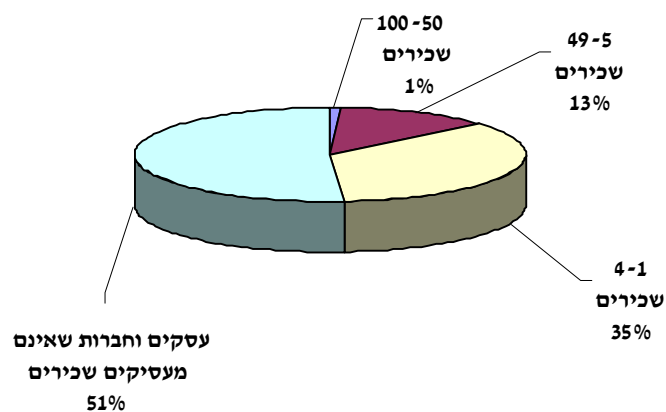
1. עסקים קטנים ובינוניים בישראל

בישראל עסק קטן ועסק בינוני עדיין אינם מוגדרים בחקיקה. ההגדרות המקובלות ברשות לעסקים קטנים ובינוניים הן כדלקמן:

- עסק קטן – עסק המעסיק עד 50 עובדים ומחזור המכירות שלו הוא עד 25 מיליון ש"ח.
 - עסק בינוני – עסק המעסיק עד 100 עובדים ומחזור המכירות שלו הוא עד 100 מיליון ש"ח.
- בהצעת חוק לעידוד הצמיחה לעסקים קטנים ובינוניים, התשס"ז-2006,¹ הגדרת "עסק קטן ובינוני" היא כדלקמן: "מפעל, בית מלאכה, חנות, משרד או כל מקום אחר שאינו משמש כבית מגורים, המעסיק עד 100 עובדים, מחזור עסקאותיו השנתי אינו עולה על 20 מיליון דולר ארצות-הברית ולפחות 90% ממניותיו הן בבעלות פרטית, או עסק שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת בצו".
- בשנת 2005 פעלו בישראל יותר מ-400,000 עסקים; בכל שנה נפתחים בממוצע 45,000 עסקים חדשים ונסגרים 39,000 עסקים חדשים, רובם עסקים קטנים.

רוב רובם של העסקים בישראל – כ-99% – הם עסקים קטנים ובינוניים, וכמחציתם עצמאים וחברות שאינם מעסיקים שכירים. אף על פי כן, חלקם של העסקים הקטנים בתוצר העסקי הוא כ-50% בלבד.

פילוח העסקים הקטנים והבינוניים בישראל לפי מספר השכירים

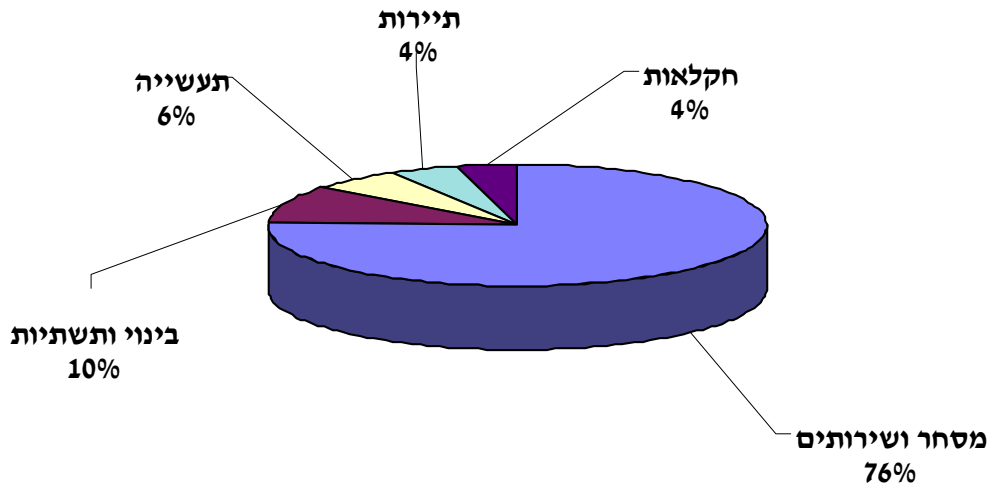


¹ הצעת חוק פ/1753/17 של חה"כ ר'אלב מגאדלה וחה"כ נאדיה חילו; הונחה על שולחן הכנסת ב-27 בנובמבר 2006.

עסקים קטנים ובינוניים מעסיקים למעלה מ-1.1 מיליון איש, שהם כ-55% מכלל המועסקים במגזר העסקי.

הפדיון השנתי הממוצע של עסק קטן ובינוני הוא 0.8 מיליון ש"ח, ושל עסק גדול – 35 מיליון ש"ח. כ-76% מהעסקים הקטנים והבינוניים הם בענפי המסחר והשירותים. ענפים אלו הם בעלי שיעור צמיחה גבוה הן בתוצר והן במספר המועסקים.

פילוח העסקים הקטנים והבינוניים לפי ענף



היתרונות העיקריים של עסקים קטנים הם גמישות, דינמיות, חדשנות, יכולת תגובה מהירה וכושר הסתגלות גבוה יחסית לשינויים בסביבה.

עסקים קטנים ובינוניים יעילים ביצירת מקומות עבודה ובצמצום האבטלה והעוני. הדבר נכון אף יותר בקרב קבוצות המתקשות להשתלב בשוק העבודה, כגון תושבי הפריפריה. כלומר, **העסקים הקטנים תורמים תרומה חשובה לצמיחתו הכלכלית של האזור שבו הם שוכנים**.²

יצוין כי אין במרכז השלטון המקומי, במשרד הפנים, ברשות לעסקים קטנים ובינוניים או באיגוד לשכות המסחר נתונים על עסקים קטנים ובינוניים לפי חלוקה גיאוגרפית.³

2. טיפול הרשויות המקומיות בעסקים קטנים ובינוניים

לעסקים קטנים ובינוניים מסייעים גורמים אחדים, ובהם:

- הרשות לעסקים קטנים – מלכ"ר שהוקם בשנת 1993 ומתוקצב על-ידי משרד התמ"ת. הרשות פועלת כגוף מטה לגיבוש מדיניות לעידוד יזמות באמצעות כמה עשרות מרכזי טיפוח יזמות (מט"י) הפזורים בארץ ומלווים יזמים בשלבי הקמת העסק והפעלתו. הדגש בפעילותם מושם על קבוצות אוכלוסייה

² שוקי בן שבת, יועץ ארגוני, שיווקי ועסקי ומנכ"ל מט"י אשדוד, "יצירת כושר תחרות בפיתוח מקומי", 3 בינואר 2007.

³ הנתונים בפרק זה הם מתוך דף מידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, עסקים קטנים ובינוניים, כתבו: אורלי לוטן, עמי צדיק והודיה קין, 9 בינואר 2007, וכן מתוך מצגת של הרשות לעסקים קטנים ובינוניים שהוכנה בעבור שר התמ"ת, יוני 2006.

כגון חרדים, לא-יהודים, נשים, תושבי פריפריה ועולים חדשים. בשנת 2004 נעזרו במט"י כ-19,900 יזמים, והם הקימו 4,900 עסקים חדשים שבהם כ-17,000 מקומות עבודה.⁴

- ארגונים לא ממשלתיים כגון הסוכנות היהודית, גוינט ישראל וארגוני עסקים (קרנות מימון).
- משרדי ממשלה כגון המשרד לקליטת העלייה ומשרד התיירות.
- רשויות מקומיות.

על עסקים מוטלים המסים העירוניים הללו:

- ארנונה ;
- אגרת רישוי עסקים (סכום האגרה הוא 272 ש"ח בלבד, אולם נוספות לו עלויות העמידה בתנאי רשיון העסק) ;
- אגרת שילוט (סכום האגרה תלוי בגודל השלט) ;
- אגרת "מתקנים ברחוב"⁵ ;
- אגרות והיטלי פיתוח (ובכלל זה היטל תיעול)⁶ ;
- אגרות ביטחון (ברשויות מסוימות).

רשות מקומית רשאית לתת הנחה לעסק מסוים רק על סמך חוק או תקנה או אם קיבלה אישור מיוחד ממשרד הפנים לתקופה מוגבלת, לעסק מסוים ומסיבות מנומקות. אין כיום בחוק הנחות לעסקים (בגין היותם עסקים), ולכן **הרשויות המקומיות אינן נותנות הנחות לעסקים קטנים ובינוניים**. ההנחות היחידות שעסקים מקבלים :

- הנחות לתעשייה חדשה ברשויות מוכות אבטלה לפי קריטריונים מסוימים⁷ ;
- הנחות לעסקים זעירים של גמלאים לפי קריטריונים מסוימים.⁸

להלן נתמקד בסוגיות המרכזיות הרלוונטיות לרשויות מקומיות: רישוי עסקים וארנונה.

2.1. רישוי עסקים

לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, הרשות המקומית מוסמכת לתת היתר זמני ורשיון עסק. מתן הרשיון כפוף לאישורם של משרדי הממשלה הרלוונטיים שתנאי רשיון העסק נתונים בסמכותם.⁹

⁴ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, עצמאים ועסקים קטנים בראי המדיניות הכלכלית בישראל ובמדינות המפותחות, כתב: עמי צדיק, 25 בספטמבר 2006. פירוט נרחב יותר של פעילות מט"י ירושלים יובא בפרק 3.

⁵ לדוגמה על כל כיסא, שולחן או מקרר המונח ברחוב; סכום האגרה תלוי באזור.

⁶ היטל המחושב באופן יחסי לשטח הקרקע או המבנה ומוטל על שימוש במערכת ניקוז.

⁷ ראו גם: תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, סעיף 3.

⁸ רון חן, מנהל היחידה הכלכלית במרכז השלטון המקומי, מכתב בדואר אלקטרוני, 7 בינואר 2007; ראו גם: חוק האזרחים הוותיקים, התש"ן-1989.

⁹ סעיף 6א לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.



בעל עסק אינו עומד לבדו מול גורמים אלו אלא הרשות המקומית מתווכת בינו לבינם. לפיכך, הליך הרישוי כולו נעשה באמצעות הרשות המקומית בכמה שלבים:¹⁰

- לרשות המקומית מוגשת בקשה לרשיון. בעל עסק שמגיש בקשה לרשיון צריך לשלם אגרה ולצרף מסמכים אחדים, כגון **תרשים סביבה**,¹¹ **מפה מצבית**¹² ו**תוכנית עסק**.^{13, 14}
- הרשות המקומית רשאית לדחות את הבקשה על הסף ולא להעביר אותה לנותני האישור, אך אם היא עושה כן היא חייבת לנמק את הסירוב בכתב. מכל מקום, הרשות חייבת להחליט להעביר את הבקשה או לדחותה בתוך 45 ימים מיום קבלתה.
- הרשות המקומית מעבירה את פרטי הבקשה לגורמים המאשרים על-פי סוג עסק. כמו כן, הרשות בודקת את התאמת הבקשה לחוקי התכנון והבנייה באמצעות הוועדה המקומית לתכנון ובנייה. הוועדה בודקת את תוכניות המבנה של העסק וכן בודקת אם הוא תואם את השימוש שמיועד למבנה בתוכנית בניין העיר.
- הרשות המקומית יכולה להתנות את מתן האישור בביצוע תיקונים בעסק, לפי דרישות הגורמים המאשרים. הרשות מרכזת את תשובותיהם של כלל הגורמים ומחליטה אם לאשר את הבקשה או לא.¹⁵

בעמוד הבא מוצג תרשים זרימה של תהליך רישוי העסקים.¹⁶

¹⁰ תיאור הליך הרישוי מובא מתוך אשר גרנר, **חוברת מידע בנושא: רישוי עסקים**, משרד הפנים, המינהל לרישוי שירותי חירום ותפקידים מיוחדים; תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א-2000.

¹¹ תרשים סביבה מציג את הגוש והחלקה שבהם העסק שוכן, את החלקות ברדיוס של 500 מטר מהעסק ואת הדרכים המובילות אליו.

¹² יצוינו בה מקומו המדויק של העסק בבניין שבו הוא שוכן, מתקני סילוק האשפה, צנרת הגז, מערכות לכיבוי אש ומקומות חניה.

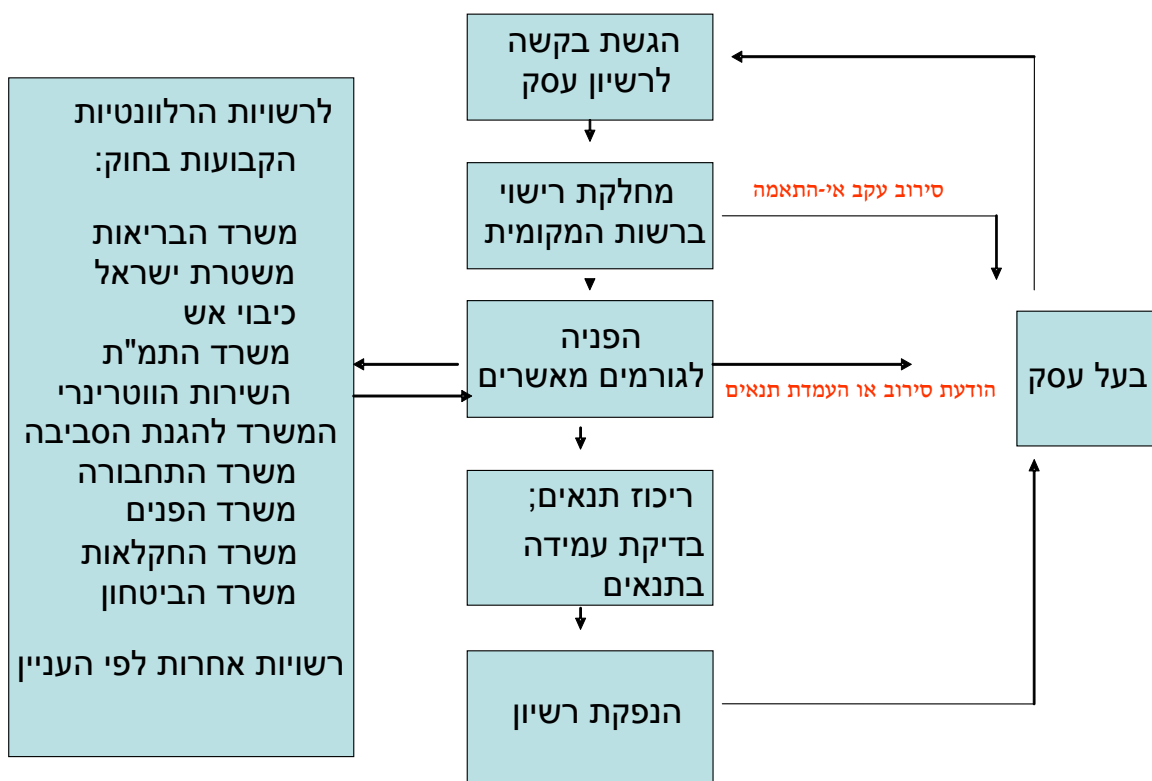
¹³ תוכנית אדריכלית המציגה, בין השאר, את החלוקה הפנימית של הבניין שבו העסק שוכן, את שטח העסק ומערכות סניטציה וביוב.

¹⁴ המסמכים צריכים לקבל אישור של בעל מקצוע מוסמך, כלומר מהנדס רישוי או אדריכל רישוי. ראה: תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א-2000, סעיף 1 – הגדרות.

¹⁵ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **רישוי עסקים בישראל: סקירת מצב והצגת הדרכים לשיפורו**, כתב: יניב רוני, 23 במאי 2006.

¹⁶ מופיע באתר האינטרנט של עיריית נתניה. נלקח מתוך: אהרון כהן מוהליבר ודוד דביר, "רישוי עסקים בישראל", קרן קורת, ינואר 2006.





כפי שאפשר לראות בתרשים לעיל, רישוי עסקים הוא תהליך מורכב ומעורבות בו רשויות רבות. ריבוי הדרישות אמנם נועד לשמירה על שלום הציבור, אולם הוא מעכב פתיחת עסקים, גוזל זמן עבודה יקר ובעקיפין גורם לאובדן מקומות עבודה.¹⁷

יצוין כי במדד הידידותיות לעסקים של הבנק העולמי ישראל מדורגת במדד הכללי במקום ה-26 מתוך 175 מדינות. היא חזקה יחסית בפתיחת עסקים (מקום 15 בדירוג) ובהגנת אשראי (7), אולם חלשה יחסית בטיפול בקבלת רשיונות (101) וברישום נכסים (150).¹⁸

2.1.1. בעיות בהליך רישוי העסקים ברשויות המקומיות

האגף לביקורת ברשויות המקומיות פרסם בשנת 2004 דוח על רישוי עסקים ברשויות המקומיות. הדוח סוקר את המצב הקיים וממליץ על דרכים לשפרו. יצוין כי הנתונים בדוח נסמכים בלעדית על דיווחיהם

¹⁷ הרשות לעסקים קטנים ובינוניים ואחרים, "עסקים קטנים ובינוניים – מנוף הצמיחה של המשק", דצמבר 2006.

¹⁸ מקור: הבנק העולמי, *Doing Business*, באתר האינטרנט: www.doingbusiness.org.

של הרשויות המקומיות. דיווח זה לא עבר בקרה או פיקוח חיצוניים אולם אפשר ללמוד מהנתונים על המגמה הכללית.¹⁹

לפי הדוח, בשנת 2004 113,173 עסקים (כולל עסקים גדולים) היו חייבים ברשיון עסק. 34.6% מהם פעלו ללא רשיון (39,144 עסקים).²⁰ בטבלה שלהלן מוצגת חלוקתם לפי סוג הרשות המקומית:

| סוג הרשות המקומית | מספר העסקים החייבים ברישוי | מספר העסקים שפעלו ללא רשיון | שיעור העסקים שפעלו ללא רשיון בכלל העסקים החייבים ברישוי |
|-------------------|----------------------------|-----------------------------|---|
| עיריות | 91,385 | 27,774 | 30.4% |
| מועצות מקומיות | 10,657 | 5,300 | 49.7% |
| מועצות אזוריות | 11,131 | 6,070 | 54.5% |
| סה"כ | 113,173 | 39,144 | 34.6% |

יצוין כי רוב העסקים הפועלים ללא רשיון הם בתחום המזון (כ-38%); אחריהם – בתעשייה (כ-19%) ובמסחר (כ-13%). בתחום השמירה והאבטחה שיעור העסקים הפועלים ללא רשיון הוא הנמוך ביותר – כ-0.4%. סביר שתהליך רישוי העסקים המורכב הנהוג בישראל, שהוצג בתרשים שבמוד הקודם, הוא אחד הגורמים לשיעור הגבוה של העסקים הפועלים ללא רשיון.

הסיבות העיקריות לדחיית בקשה לרשיון הן אי-מתן אישור מהוועדה המקומית לתכנון ובנייה (11,264 עסקים, שהם כ-29% מהעסקים הפועלים ללא רשיון) ואי-מתן אישור כיבוי אש (7,631 עסקים, שהם כ-19.5% מהעסקים הפועלים ללא רשיון). סיבה שכיחה נוספת היא אי-מתן אישור ממשרד הבריאות (11% מהעסקים הפועלים ללא רשיון).

בעיות נוספות בתחום רישוי העסקים עשויות לנבוע מהגורמים האלה:

- אי-התאמה בין מדיניות התכנון של הרשות המקומית לבין דרישות הגורמים המאשרים.

לדוגמה, רשויות רבות מפנות עסקים כמו מועדוני ריקודים לאזורי תעשייה. הפיכתו של מבנה תעשייה למועדון ריקודים מחייבת תשלום היטל השבחה לרשויות התכנון והבנייה. בעלי עסקים רבים מתקשים לשלם את ההיטל הגבוה, ורבים מן הדיסקוטקים בארץ פועלים ללא רשיון עסק.²¹

¹⁹ אשר גרנר, ראש האגף לרישוי עסקים ואתרי רחצה, המינהל לשלטון מקומי שבמשרד הפנים, מתוך: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, רישוי עסקים בישראל: סקירת מצב והצגת הדרכים לשיפור, כתב: יניב רונן, 23 במאי 2006.

²⁰ דוח כזה נערך אחת לשנתיים. כיום האגף לביקורת ברשויות מקומיות במשרד הפנים אוסף נתונים דומים, ובפברואר 2007 יחלו בעדכון דוח זה.

²¹ פרוטוקול מס' 38 משיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה, 16 בספטמבר 2003, עמ' 14, 15; אלחנן משי, שיחת טלפון, 12 בפברואר 2006; פרוטוקול מס' 38 משיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה, 16 בספטמבר 2003, עמ' 14. מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, רישוי עסקים בישראל: סקירת מצב והצגת הדרכים לשיפור, כתב: יניב רונן, 23 במאי 2006.



▪ חוק רישוי עסקים יוצר מלכוד: עסק חייב ברשיון כדי להתחיל לפעול, אולם אי-אפשר לתת רשיון לעסק שאינו פועל.

כדי לפתור את הבעיה הרשות המקומית מאפשרת לעסק להתחיל לפעול לפני שנסתיימו הליכי הרישוי, בהנחה שהם יושלמו בתוך חודשים אחדים.²²

▪ לעתים לרשות המקומית חסר מידע על עסקים הפועלים בתחומה, ושיתוף הפעולה בין מחלקות הרשות אינו יעיל.²³

יצוין כי ב-9 באוגוסט 2005 הוקמה ועדה בראשותו של קובי הבר, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, כדי לבחון את רישוי העסקים בישראל ולייעלו. הוועדה הגישה את הדוח שלה לשר האוצר בדצמבר 2006. מהמלצותיה בדוח: יצירת "מסלול ירוק" לרישוי עסקים מסוימים, שבעבורם יוענק היתר זמני לשנה; ייעול התהליך וקיצורו, כגון באמצעות הגבלת זמן התגובה של רשויות הרישוי; קביעת סמכות ערר על החלטות של כל נותני האישורים; הגברת הנגישות למידע ושקיפותו; הקלות הקשורות לתכנון ולבנייה בעת רישוי העסקים; רישום העסקים ופיקוח עליהם לפי רשות מקומית. לאחר ששר האוצר ושר הפנים יאשרו את המלצות ועדת-הבר, תוגש הצעת החלטה לממשלה. אם יאומצו ההמלצות ימונה פרויקטור מטעם שר הפנים לצורך ליווי יישומן.²⁴

2.2. ארנונה

הארנונה היא מס שנתי שהרשות המקומית מטילה על בעל הנכס או על שוכר הנכס, והיא נועדה לממן את הפעילויות של הרשות. סוגי הנכסים שעליהם הארנונה מוטלת הם בניין, אדמה חקלאית וקרקע תפוסה (כמשמעותם בסעיף 269 לפקודת העיריות) הנמצאים בתחום שיפוט הרשות המקומית.

תעריפי הארנונה נקבעים בצו ארנונה שמועצת הרשות המקומית מחליטה עליו ושונים מרשות לרשות. לכל הרשויות המקומיות נקבעו סכומי מינימום ומקסימום, והן אינן רשאיות לחרוג מהם.²⁵ שיעורי הארנונה²⁶ נקבעים על-פי ארבעה קריטריונים עיקריים:²⁷

• סוג הנכס;

• שטחו (במ"ר);

• שימוש;

²² ש.ס.

²³ מבקר המדינה, דוח ביקורת על הרשויות המקומיות 2005, מועצה אזורית מרום הגליל – רישוי עסקים וארנונה כללית, עמ' 645-652. מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, רישוי עסקים בישראל: סקירת מצב והצגת הדרכים לשיפורו, כתב: יניב רון, 23 במאי 2006.

²⁴ דוח הוועדה לבחינת רישוי העסקים בישראל, הוגש לשר האוצר, דצמבר 2006. נתקבל מאת: רון חן, מנהל היחידה הכלכלית במרכז השלטון המקומי.

²⁵ לרשימת התעריפים הנמוכים והגבוהים ביותר ראו: תקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), התשס"ז-2007.

²⁶ שיעורי הארנונה נקבעים בצו המסים הנקבע ומאושר (מדי שנה) על-ידי מועצת הרשות המקומית.

²⁷ אתר האינטרנט של משרד הפנים, www.moin.gov.il, תאריך כניסה: 7 בינואר 2007.



- האזור שבו הוא שוכן.

לפי פרק ג' לתקנות ההסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, **רשויות מקומיות אמורות להקים ועדה המוסמכת להעניק הנחות מארנונה בתנאים מסוימים** ובאישור משרד הפנים.²⁸ ועדת ההנחות רשאית לקבוע הנחה למחזיק בעסק לפי מצבו הכלכלי ואם הוא עומד בכמה תנאים, ובהם: מלאו לו 65 שנה;²⁹ שטח העסק אינו עולה על 75 מ"ר; אין למחזיק עסק נוסף; מחזור העסקאות שלו בכל עסקיו אינו עולה על 240,000 ש"ח; הוא זכאי בדירת מגוריו להנחה בארנונה מטעמים כלכליים. שיעור ההנחה נקבע לפי שיעור ההנחה שניתנה לבעל העסק על דירת מגוריו, והיא ניתנת על 40 מ"ר משטח העסק בלבד.³⁰

לפי הרשות לעסקים קטנים ובינוניים, הארנונה היא הוצאה כספית ניכרת, בעיקר לעסקים חדשים. הנחות בארנונה או דחיית התשלומים הראשונים עשויות לסייע מאוד לעסקים קטנים.

2.2.1. הצעה להקל בתשלומי הארנונה לעסקים קטנים ובינוניים

בהצעת חוק לעידוד הצמיחה לעסקים קטנים ובינוניים, התשס"ז-2007, מוצע להקל על עסקים קטנים ובינוניים את תשלומי הארנונה. בסעיף 15 להצעת החוק מוצעת הקלה בארנונה ב-50% לעסקים:

- אם הכנסתם ירדה ב-50% לעומת הכנסתם בשנת המס הקודמת;
- כאשר הם אינם מקיימים פעילות (למשך שנתיים לכל היותר);
- מיום פתיחתם למשך שנתיים ימים.

הצעת חוק זהה הניחו חה"כ רוחמה אברהם וחה"כ גדעון סער על שולחן הכנסת השבע-עשרה (פ/1718).

3. עידוד פעולתם של עסקים קטנים ובינוניים ברשויות המקומיות

אומנם תוכניות לעידוד עסקים ברשויות המקומיות קיימות ברמה המקומית, אולם הן מוגבלות בזמן ואינן פועלות דרך קבע. על-פי רוב תוכניות כאלה מביאות לשיפור בסביבת העסק. לדוגמה, בהרצלייה וברעננה משדרגים כיום רחוב ראשי שבו עסקים קטנים. בזמן השיפוצים העירויות מקטינות את הארנונה לעסקים אלו, ולאחר סיומם תהיה התשתית טובה יותר – גישה נוחה לנכים, אזורי פריקה וטעינה, ספסלים וכיוצא בזה. **עבודות התשתית יעודדו קונים רבים יותר להגיע לעסקים שברחוב וכך יתרמו להם.**³¹

עידוד עסקים קטנים ובינוניים בירושלים

²⁸ עו"ד שירין ברגותי, הלשכה המשפטית בעיריית ירושלים, שיחת טלפון, 8 בינואר 2007.

²⁹ ואשה – 60 שנה.

³⁰ אתר האינטרנט של עיריית ירושלים, www.jerusalem.muni.il, תאריך כניסה: 7 בינואר 2007; לפירוט הנחות נוספות ראו תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, וכן חוק האזרחים הוותיקים, התש"ן-1989.

³¹ רון חן, מנהל היחידה הכלכלית במרכז השלטון המקומי, מכתב בדואר אלקטרוני, 7 בינואר 2007.



מט"י (המרכז לפיתוח עסקים) ירושלים הוקם בשנת 1991 במטרה לעזור ליזמים המעוניינים לפתוח או להרחיב עסק בירושלים. מט"י ירושלים פועל בשיתוף עיריית ירושלים, והיא נותנת חלק מתקציבו.³² מאז הקמתו סייע מט"י ירושלים לכ-24,290 יזמים, וכ-5,900 מהם הקימו והרחיבו עסקים. פעילות זו הביאה ליצירת כ-13,800 מקומות עבודה נוספים בירושלים. כמו כן, מט"י סייע ליזמים לגייס הלוואות בסך 130 מיליון ש"ח להקמה של עסקים קטנים ולהרחבתם, ונתן מאות קורסים וסדנאות בתחום יזמות עסקית וניהול.

יועצי מט"י מסייעים לעסקים קטנים ובינוניים, ובעיקר:³³

- בוחנים עם היזם את הכדאיות הכלכלית שבפתיחתו או בהרחבתו של העסק;
- מסייעים ליזם להכין תוכנית עסקית מפורטת כדי לקבל הלוואות נוחות;
- עורכים קורסים ליזמים בנושאי ניהול עסק: שיווק, מיסוי, ביטוח וכיוצא בזה;
- עורכים קורסים מקצועיים, כגון קורס בניהול קייטרינג (יצוין כי הקורסים נערכים בנפרד לקבוצות אוכלוסייה כגון חרדים, תושבי מזרח-ירושלים ועולים חדשים);
- מלווים את פרויקט "חונכות עסקית" – מזמינים יועץ ממוסד התמי"ת בעבור בעל העסק; הייעוץ הוא של 150-20 שעות ומחיר כל שעת ייעוץ מסובסד ב-75%.

לדברי מר חן רון ממרכז השלטון המקומי, ייתכן כי מסיבות של תכנון ופיתוח של הרשות המקומית, היא תעדיף דווקא לעודד עסקים גדולים או מעבר של עסקים קטנים לקניונים וכיוצא בזה.³⁴

הרשות לפיתוח ירושלים (להלן: הרל"י) הוקמה בשנת 1988 והיא מוגדרת כתאגיד ממשלתי-עירוני. הרל"י כפופה לשר האוצר, לשר לענייני ירושלים ולראש העיר. להרל"י כמה תוכניות לעידוד העסקים בירושלים, אולם לא מדובר בעידוד עסקים קטנים ובינוניים בלבד.

לדוגמה, הרל"י מפעילה תוכנית סיוע לעובדי היי-טק המעתיקים את מקום מגוריהם לירושלים ובה ניתן לעובד סיוע בשכר הדירה עד לסכום של 1,500 ש"ח. אחד התנאים הוא שהמפעל שהעובד מועסק בו מעסיק עשרה עובדים לפחות והוא אינו חברת חממה טכנולוגית. כמו כן, להרל"י יש תוכנית לעידוד של מיזמי הזנק הפועלים במסגרת אחת החממות הטכנולוגיות הפועלות בירושלים, לשם ביסוסם בירושלים, עד לסכום של 250,000 ש"ח. נוסף על כך, היא מפעילה תוכנית סיוע למפעלים חדשים המוקמים בירושלים או המועברים אליה. הסכום פוחת בהדרגה, מ-90 ש"ח לכל מ"ר שבשימוש המפעל בשנה הראשונה עד 25 ש"ח לכל מ"ר בשנה הרביעית.³⁵

³² נוסף על עיריית ירושלים, גופים רבים מממנים את פעילות מט"י ירושלים, ובהם הסוכנות היהודית, הג'וינט ומשרד הקליטה. כ-20% מתקציב מט"י מגיע מגבייה מהיזמים.

³³ גולן טובי, יועץ עסקי למט"י ועוזר מנכ"ל מט"י ירושלים, שיחת טלפון, 7 בינואר 2007.

³⁴ רון חן, מנהל היחידה הכלכלית במרכז השלטון המקומי, מכתב בדואר אלקטרוני, 7 בינואר 2007.

³⁵ אתר האינטרנט של הרשות לפיתוח ירושלים, www.ida.gov.il, תאריך כניסה: 7 בינואר 2007.



